

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 60.540/3
van 28 december 2016

avis 60.540/3
du 28 décembre 2016

over

sur

een wetsvoorstel 'houdende
wijziging van het Wetboek van
de inkomstenbelastingen 1992,
waarbij het standpunt van
CD&V over de
meerwaardebelasting ten dele
wordt omgezet' (*Parl.St.*
Kamer 2016-17,
nr. 54-2177/001)

une proposition de loi
'modifiant le Code des impôts
sur les revenus 1992,
transposant en partie la vision
du CD&V de la taxation sur les
plus-values' (*Doc. parl.*,
Chambre, 2016-17,
n° 54-2177/001)

Op 28 november 2016 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een wetsvoorstel ‘houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, waarbij het standpunt van CD&V over de meerwaardebelasting ten dele wordt omgezet’ (*Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2177/001).

Het voorstel is door de derde kamer onderzocht op 20 december 2016. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Johan PUT en Bruno PEETERS, assessoren, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Frédéric VANNESTE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jo BAERT, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 28 december 2016.

*

Le 28 novembre 2016, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Président de la Chambre des représentants à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur une proposition de loi ‘modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992, transposant en partie la vision du CD&V de la taxation sur les plus-values’ (*Doc. parl.*, Chambre, 2016-17, n° 54-2177/001).

La proposition a été examinée par la troisième chambre le 20 décembre 2016. La chambre était composée de Jo BAERT, président de chambre, Jan SMETS et Jeroen VAN NIEUWENHOVE, conseillers d'État, Johan PUT et Bruno PEETERS, assesseurs, et Greet VERBERCKMOES, greffier.

Le rapport a été présenté par Frédéric VANNESTE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jo BAERT, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 28 décembre 2016.

*

STREKKING VAN HET VOORSTEL

1. Het om advies voorgelegde wetsvoorstel strekt ertoe in de personenbelasting een meerwaardebelasting van 30 procent op aandelen¹ en daarvan afgeleide producten met een onderliggende financiële of materiële waarde in te voeren (artikel 2 van het voorstel). Dat percentage wordt met 1 procent verminderd per volledig jaar dat de effecten in bezit worden gehouden (artikel 6).

Meerwaarden die zijn verwezenlijkt op aandelen van kmo's zoals gedefinieerd in artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen, zijn vrijgesteld (artikel 2). Bovendien wordt de belasting enkel geheven als het gaat om meerwaarden op aandelen of daarvan afgeleide producten bij de overdracht onder bezwarende titel ervan, buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid, die over een periode van tien jaar het gecumuleerde bedrag van 50.000 euro overschrijden (artikel 2).

Eventuele verliezen die in de vijf vorige belastbare tijdperken zijn geleden naar aanleiding van de overdracht van aandelen onder bezwarende titel, kunnen worden afgetrokken (artikel 5).

Door de vervanging van 9° van artikel 90, eerste lid, van het WIB 92 wordt ook de regeling die het voorwerp is van het huidige artikel 90, eerste lid, 9°, tweede streepje, van het WIB 92, opgeheven (artikel 2).² Ook artikel 94 van het WIB 92 wordt opgeheven (artikel 3).³

ALGEMENE OPMERKINGEN

2. Naar luid van de toelichting bij het wetsvoorstel – waarin overigens geen artikelsgewijze bespreking voorkomt – beoogt de indiener enkel het invoeren van een meerwaardebelasting in de personenbelasting.

De voorgestelde wetswijzigingen hebben echter onrechtstreeks ook een weerslag op de rechtspersonenbelasting en de belasting van niet-inwoners. Zo verwijst artikel 222, 5°, van het WIB 92 (rechtspersonenbelasting) expliciet naar het door artikel 2 van het voorstel op te heffen artikel 90, eerste lid, 9°, tweede streepje, van het WIB 92 en naar het door artikel 4 van het voorstel te wijzigen artikel 102 van het WIB 92. Ook de artikelen 228, § 2, 9°, en 235, 1°, van het

¹ Zoals in het thans geldende artikel 90, 9°, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (hierna: WIB 92) wordt in de Franse tekst van het voorgestelde artikel 102 van het WIB 92 (artikel 4 van het voorstel) gewag gemaakt van “actions, parts ou produits dérivés” (in de Nederlandse tekst: “aandelen of daarvan afgeleide producten”). In de voorgestelde Franse tekst van artikel 90, 9°, van het WIB 92 (artikel 2 van het voorstel) komt het woord “parts” echter niet voor. Het is niet duidelijk wat de bedoeling van dit dubbel onderscheid (tussen de beide taalversies enerzijds en tussen de voorgestelde Franse teksten anderzijds) is.

² Die bepaling regelt onder bepaalde voorwaarden de belasting van meerwaarden op aandelen die een belangrijke deelneming vertegenwoordigen in een binnenlandse vennootschap en die buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid worden verwezenlijkt naar aanleiding van de overdracht onder bezwarende titel aan een buitenlandse rechtspersoon gevestigd buiten de Europese Economische Ruimte. De opheffing ervan wordt niet toegelicht in de toelichting bij het wetsvoorstel.

³ Deze opheffing houdt verband met de opheffing van artikel 90, eerste lid, 9°, tweede streepje, van het WIB 92.

WIB 92 (belasting van niet-inwoners) verwijzen naar bepalingen tot wijziging waarvan het voorstel strekt.

De voorgestelde bepalingen hebben dus, anders dan wat de indiener van het voorstel voor ogen heeft, ook gevolgen buiten de personenbelasting.

3. Het toepassingsgebied van de voorgestelde regeling is beperkt tot de meerwaarden op “aandelen of daarvan afgeleide producten met een onderliggende financiële of materiële waarde” die worden behaald “buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid”. De huidige regeling in de personenbelasting inzake de meerwaarden op aandelen die buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid worden verwezenlijkt, is terug te vinden in de artikelen 90, eerste lid, 1°, van het WIB 92 (de belasting is niet verschuldigd indien het gaat om normale verrichtingen van beheer van een privévermogen), artikel 90, eerste lid, 9°, eerste streepje, van het WIB 92 (belastbaarheid indien het verwezenlijken van de meerwaarden op aandelen kadert in een abnormaal beheer van een privévermogen), artikel 90, eerste lid, 9°, tweede streepje, van het WIB 92 (belastbaarheid van meerwaarden bij verwezenlijking van een belangrijke deelneming)⁴ en artikel 90, eerste lid, 13°, van het WIB 92 (de zogenaamde speculatiebelasting)⁵.

Het is niet duidelijk hoe het voorgestelde artikel 90, eerste lid, 9°, van het WIB 92 zich verhoudt tot de overige hiervoor opgesomde bepalingen. Zo leidt de voorgestelde regeling ertoe dat in tegenstelling tot de huidige regeling, de verwezenlijkte meerwaarden die kaderen in een abnormaal beheer van het privévermogen of die met speculatief inzicht worden gerealiseerd, niet noodzakelijk onmiddellijk belastbaar worden, doch slechts wanneer zij samen met de andere meerwaarden op aandelen die in het raam van een normaal beheer van het privévermogen worden verwezenlijkt, over een periode van tien jaar het gecumuleerde bedrag van 50.000 euro overschrijden. Hetzelfde geldt voor meerwaarden die worden gerealiseerd bij de vervreemding van belangrijke deelnemingen in de zin van het huidige artikel 90, eerste lid 1, 9°, tweede streepje, van het WIB 92. Het is de vraag of dit spoort met de bedoeling van de indiener van het voorstel.

4. De meerwaarden op aandelen behaald buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid zijn slechts belastbaar wanneer zij over een periode van tien jaar het gecumuleerde bedrag van 50.000 euro overschrijden.

Deze voorwaarde kan aanleiding geven tot praktische toepassingsproblemen ingeval de aandelen niet bestendig hebben behoord tot het privévermogen. Het is immers niet uitgesloten dat aandelen eerst beroepsmatig worden aangehouden (zie artikel 41 van het WIB 92) en nadien – bijvoorbeeld na stopzetting van de beroepswerkzaamheid – worden vervreemd buiten het uitoefenen van enige beroepswerkzaamheid. Het is de vraag hoe in dat geval de periode van tien jaar moet worden berekend: moet het al of niet gaan over een ononderbroken periode van tien jaar, wordt die periode per aandelentransactie of per belastingplichtige berekend, begint ze te

⁴ Zie de toelichting in voetnoot 1.

⁵ De speculatiebelasting wordt met ingang van 1 januari 2017 opgeheven bij titel 4, hoofdstuk 2 (artikelen 74 tot 92), van het ontwerp van programmawet dat op 22 december 2016 door de Kamer van volksvertegenwoordigers is aangenomen.

lopen vanaf de eerste vervreemding of vanaf het aanslagjaar waarin de regeling van toepassing wordt, enzovoort?

Het is ook onduidelijk hoe de overschrijding van de drempel van 50.000 euro moet worden begrepen: betekent het dat wanneer tijdens een periode van tien jaar meerwaarden op aandelen worden verwezenlijkt waarmee de drempel wordt overschreden, deze meerwaarden enkel belastbaar worden ten belope van de overschrijding van die drempel en rekening houdend met de aandelen waarvan de vervreemding aanleiding heeft gegeven tot de overschrijding van de drempel? Indien dit het geval is, zal een belastingplichtige er belang bij hebben om tijdens een tienjaarsperiode en zolang de drempel niet is overschreden, eerst de aandelen te verkopen die hij het minst lang in bezit heeft (dit kan dan belastingvrij gebeuren), vervolgens zal hij er belang bij hebben wanneer hij binnen de lopende tienjaarsperiode de drempel heeft overschreden, enkel die aandelen te verkopen die hij reeds zeer lang in bezit heeft, namelijk meer dan dertig jaar. In het laatste geval kan de vervreemding belastingvrij gebeuren. Eens een nieuwe tienjaarsperiode is begonnen, kan hij opnieuw aandelen die hij nog maar korte tijd in zijn bezit heeft, verkopen totdat de drempel van 50.000 euro is bereikt, enzovoort.

Indien verwezenlijkte meerwaarden op aandelen die niet worden belast (bijvoorbeeld wegens meer dan dertig jaar in het bezit), zouden moeten worden meegeteld voor de drempel van 50.000 euro, wat is hiervan dan de verantwoording?

Aan de indiener van het wetsvoorstel is gevraagd om de precieze bedoeling van deze tijdslimiet te verduidelijken en een correctere formulering voor te stellen om die bedoeling tot uiting te brengen. Hij antwoordde wat volgt:

“De periode van 10 (aanslag)jaar vormt niet het ijkpunt om de meerwaarde te berekenen. De bedoeling van de 10 jaar ligt elders: om occasionele grote aandelenmeerwaarden van ‘goede huisvaders’ onbelast te laten. Bijvoorbeeld: een aandelenmeerwaarde tot 50.000 euro blijft onbelast zolang het maar één keer om de 10 jaar plaatsvindt. Het is pas indien een dergelijke meerwaarde meermaals wordt geboekt op 10 jaar tijd, dat er belast wordt.”

In het licht van deze onvolkomen toelichting en gelet op de hiervoor opgeworpen vragen is het noodzakelijk om de tienjaarsregeling grondiger uit te werken.

5. Luidens het voorstel worden meerwaarden die worden verwezenlijkt op aandelen van kmo's zoals gedefinieerd in artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen, niet belastbaar gesteld. De Raad van State heeft in het verleden reeds opgemerkt dat een dergelijke verschillende behandeling verantwoord moet kunnen worden in het licht van het gelijkheidsbeginsel.⁶

Aan de indiener van het wetsvoorstel is naar een verantwoording gevraagd. Het antwoord luidt:

“Het doel van deze uitzondering is het bevorderen van de financiering van kleine bedrijven, die zich veel moeilijker kunnen financieren dan grote bedrijven. Zo hangen

⁶ Zie bv. adv.RvS 53.666/3 van 10 juli 2013 over amendementen bij het ontwerp van wet ‘houdende diverse bepalingen’ en subamendementen bij amendementen bij het ontwerp van wet ‘houdende diverse bepalingen’, *Parl.St.* Kamer, nr. 53-2891/009, 6 e.v.

KMO's veel meer af van bankleningen en geven ze veel minder obligaties uit. Het niet belasten van de meerwaarden van aandelen van kleine bedrijven moet ervoor zorgen dat hun financiering niet in het gedrang komt.”

Het Grondwettelijk Hof heeft het begunstigen van de autofinanciering van kleine en middelgrote ondernemingen aangemerkt als een legitieme doelstelling voor een dergelijk onderscheid.⁷ Het is evenwel onduidelijk of de voorgelegde maatregel – een vrijstelling van de belasting op meerwaarden op aandelen van kmo's voor individuele personen (die enkel betrekking heeft op meerwaarden van boven de 50.000 euro) – een pertinent middel is om de financiering van kleine bedrijven te bevorderen. Het fiscaal voordeel treft immers de kmo niet rechtstreeks, doch slechts erg onrechtstreeks via een belastingvrijstelling ten gunste van de aandeelhouders van de kmo.

Het is bovendien niet duidelijk op welk ogenblik nagegaan moet worden of het gaat om aandelen van een kmo. Dient dit te worden beoordeeld op het ogenblik van de aankoop van de aandelen door de betrokkene of op het ogenblik van de verkoop van de aandelen? Wat als de vennootschap waarvan aandelen worden aangehouden in de loop van dertig jaar zijn status van kmo geheel of tijdelijk heeft verloren? Heeft dit een invloed op de berekening van het toepasselijke tarief?

6. Op de vraag wat de *ratio legis* is van de afbouw van de belastbare grondslag naar rato van 1/30^e per jaar, antwoordde de indiener van het wetsvoorstel het volgende:

“Het doel is het bevorderen van investeringen op lange termijn. Hoe langer men wacht alvorens een meerwaarde te boeken, hoe minder die meerwaarde belast wordt. Zo worden speculatieve beleggingen afgeremd.”

7. Met artikel 5 van het voorstel, dat strekt tot de invoeging in artikel 103 van het WIB 92 van een paragraaf 2/1, wordt beoogd de aftrek van verliezen toe te laten die in de vijf vorige belastbare tijdperken zijn geleden naar aanleiding van verrichtingen als bedoeld in artikel 90, eerste lid, 9°, van het WIB 92. Het is niet duidelijk hoe deze verliezen moeten worden aangerekend: worden verliezen enkel toegerekend op belastbare meerwaarden of ook op meerwaarden die niet belastbaar zijn wegens bijvoorbeeld kmo-aandelen of wegens het niet overschrijden van de drempel van 50.000 euro?

8. Het voorstel raakt niet aan de artikelen 95 tot 96/1 van het WIB 92. Het is evenwel niet duidelijk wat de invloed van de voorgestelde regeling is op deze bepalingen. Het lijkt voor de hand te liggen dat de tijdelijke vrijstelling die volgt uit de artikelen 95 en 96 van het WIB 92 ook van toepassing is op het nieuwe artikel 90, eerste lid 9°, van het WIB 92. Voorts rijst de vraag of ook niet moet worden voorzien in een niet-belastbaarheid zoals bedoeld in artikel 96/1 van het WIB 92.⁸

⁷ Zie o.m. GwH 31 maart 2004, nr. 59/2004, B.4.

⁸ De daarin genoemde meerwaarden waren ook uitgesloten van de toepassing van de speculatiebelasting.

9. Aan de indiener is gevraagd wat het verschil is tussen een onderliggende financiële en een onderliggende materiële waarde van aandelen of daarvan afgeleide producten. Hij antwoordde:

“Dit is een onzorgvuldigheid. De onderliggende financiële waarde verwijst naar financiële activa zoals aandelen. De onderliggende materiële waarde verwijst naar bijvoorbeeld grondstoffen (olie, metalen...). Aangezien het hier echter een belasting op de meerwaarde van enkel aandelen betreft, kan het zinsdeel ‘met een onderliggende financiële of materiële waarde’ geschrapt worden in Art. 2 en 4.”

10. In het licht van de opmerkingen 2 tot 9, zal het wetsvoorstel grondig herbekeken en aangepast moeten worden.

*

PORTÉE DE LA PROPOSITION

1. La proposition de loi soumise pour avis a pour objet d'instaurer, dans le cadre de l'impôt des personnes physiques, une taxe de 30 pour cent sur les plus-values sur actions¹ et produits dérivés dont un sous-jacent est financier ou physique (article 2 de la proposition). Ce pourcentage est réduit d'1 pour cent par année complète de détention des titres (article 6).

Les plus-values réalisées sur actions de PME, telles qu'elles sont définies à l'article 15 du Code des sociétés, sont exonérées (article 2). En outre, la taxe est uniquement prélevée lorsqu'il s'agit de plus-values sur actions ou produits dérivés réalisées à l'occasion de leur cession à titre onéreux, en dehors de l'exercice d'une activité professionnelle, qui dépassent le montant cumulé de 50.000 euros sur une période de dix années (article 2).

Les pertes éventuelles subies au cours des cinq périodes imposables antérieures à l'occasion de la cession d'actions à titre onéreux peuvent être déduites (article 5).

Consécutivement au remplacement du 9° de l'article 90, alinéa 1er, du CIR 92, le dispositif faisant l'objet de l'actuel article 90, alinéa 1er, 9°, deuxième tiret, du CIR 92, est également abrogé (article 2)². L'article 94 du CIR 92 est lui aussi abrogé (article 3)³.

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

2. Selon les développements de la proposition de loi – qui au demeurant ne contiennent pas de commentaire des articles – l'auteur vise uniquement à instaurer une taxation sur les plus-values dans le cadre de l'impôt des personnes physiques.

Or, les modifications législatives proposées ont aussi indirectement une incidence sur l'impôt des personnes morales et sur l'impôt des non-résidents. C'est ainsi que l'article 222, 5°, du CIR 92 (impôt des personnes morales) fait explicitement référence à l'article 90, alinéa 1er, 9°, deuxième tiret, du CIR 92, qui sera abrogé par l'article 2 de la proposition, et à l'article 102 du CIR 92, qui sera modifié par l'article 4 de la proposition. Les articles 228, § 2, 9°, et 235, 1°, du CIR 92 (impôt des non-résidents) renvoient également à des dispositions que la proposition vise à modifier.

¹ Comme dans l'article 90, 9°, en vigueur du Code des impôts sur les revenus 1992 (ci-après : CIR 92), le texte français de l'article 102, proposé, du CIR 92 (article 4 de la proposition) comprend la formule « actions, *parts* ou produits dérivés » (dans le texte néerlandais : « aandelen of daarvan afgeleide producten »). Le texte français proposé de l'article 90, 9°, du CIR 92 (article 2 de la proposition), ne comprend toutefois pas le mot « parts ». Le Conseil d'État ne comprend pas l'intention de cette double distinction (entre les deux versions linguistiques, d'une part, et entre les textes français proposés, d'autre part).

² Cette disposition règle, sous certaines conditions, l'imposition des plus-values sur actions qui représentent une participation importante dans une société résidente et qui sont réalisées à l'occasion de la cession à titre onéreux, en dehors de l'exercice d'une activité professionnelle, à une personne morale étrangère établie en dehors de l'Espace économique européen. L'abrogation de cette disposition n'est pas commentée dans les développements de la proposition de loi.

³ Cette abrogation est liée à celle de l'article 90, alinéa 1er, 9°, deuxième tiret, du CIR 92.

Contrairement à ce qu'envisage l'auteur de la proposition, les dispositions proposées ont donc également une incidence en dehors de l'impôt des personnes physiques.

3. Le champ d'application du régime proposé se limite aux plus-values sur « actions ou produits dérivés (...) dont un sous-jacent est financier ou physique » qui sont réalisées « en dehors de l'exercice d'une activité professionnelle ». Le régime actuel applicable, à l'impôt des personnes physiques, aux plus-values réalisées sur actions en dehors de l'exercice d'une activité professionnelle, est inscrit à l'article 90, alinéa 1er, 1°, du CIR 92 (la taxe n'est pas due s'il s'agit d'opérations de gestion normale d'un patrimoine privé), à l'article 90, alinéa 1er, 9°, premier tiret, du CIR 92 (imposabilité si la réalisation des plus-values sur actions s'inscrit dans le cadre d'une gestion anormale d'un patrimoine privé), à l'article 90, alinéa 1er, 9°, deuxième tiret, du CIR 92 (imposabilité des plus-values en cas de réalisation d'une participation importante)⁴ et à l'article 90, alinéa 1er, 13°, du CIR 92 (la taxe dite de spéculation)⁵.

On n'aperçoit pas comment l'article 90, alinéa 1er, 9°, proposé, du CIR 92 s'articule avec les autres dispositions énumérées ci-dessus. C'est ainsi que contrairement au régime actuel, le dispositif proposé implique que les plus-values réalisées, qui s'inscrivent dans le cadre d'une gestion anormale du patrimoine privé ou qui sont réalisées à des fins spéculatives, ne sont pas nécessairement imposables immédiatement, mais uniquement si conjointement avec les autres plus-values sur actions réalisées dans le cadre d'une gestion normale du patrimoine privé, elles dépassent le montant cumulé de 50.000 euros sur une période de dix ans. Il en va de même des plus-values réalisées en cas de cession de participations importantes au sens de l'actuel article 90, alinéa 1er, 9°, deuxième tiret, du CIR 92. La question se pose de savoir si telle est bien l'intention de l'auteur de la proposition.

4. Les plus-values sur actions réalisées en dehors de l'exercice d'une activité professionnelle ne sont imposables que lorsqu'elles dépassent le montant cumulé de 50.000 euros sur une période de dix années.

Cette condition pourrait engendrer des problèmes d'application en pratique si les actions n'ont pas d'une manière permanente fait partie du patrimoine privé. Il n'est en effet pas exclu que des actions soient d'abord détenues dans le cadre professionnel (voir l'article 41 du CIR 92) pour ensuite – par exemple après cessation de l'activité professionnelle – être cédées en dehors de l'exercice de toute activité professionnelle. La question se pose de savoir comment doit être calculée dans ce cas la période de dix ans : doit-il s'agir ou non d'une période ininterrompue de dix ans, cette période est-elle calculée par transaction en actions ou par contribuable, commence-t-elle à courir à partir de la première cession ou à partir de l'exercice d'imposition au cours duquel le régime devient applicable, etc. ?

On n'aperçoit pas non plus comment doit s'interpréter le dépassement du plafond de 50.000 euros : cela signifie-t-il que lorsque des plus-values sur actions réalisées pendant une période de dix ans entraînent le dépassement du plafond, ces plus-values sont uniquement

⁴ Voir le commentaire dans la note de bas de page 1.

⁵ La taxe de spéculation est abrogée avec effet au 1er janvier 2017 par le titre 4, chapitre 2 (articles 74 à 92), du projet de loi-programme qui a été adopté par la Chambre des représentants le 22 décembre 2016.

imposables à hauteur du dépassement de ce plafond et compte tenu des actions dont la cession a entraîné ce dépassement ? Si tel est le cas, un contribuable aura intérêt, pendant une période de dix ans et tant que le plafond n'est pas dépassé, à vendre d'abord les actions qu'il détient le moins longtemps (ce qui pourra alors se faire en exonération de taxes), et ensuite, en cas de dépassement du plafond pendant la période de dix ans en cours, il aura intérêt à vendre uniquement les actions qu'il détient depuis déjà très longtemps, à savoir depuis plus de trente ans. Dans cette dernière hypothèse, la cession pourra se faire en exonération de taxes. Une fois qu'une nouvelle période de dix ans aura commencé à courir, il pourra de nouveau vendre des actions en sa possession depuis peu de temps, jusqu'à ce que le plafond de 50.000 euros soit atteint, et ainsi de suite.

Si des plus-values réalisées sur actions qui ne sont pas taxées (par exemple, parce qu'elles sont détenues depuis plus de trente ans) devaient être prises en compte pour calculer le plafond de 50.000 euros, quelle en serait la justification ?

Invité à définir l'objectif précis de cette limite dans le temps et à proposer une formulation plus en adéquation avec cette intention, l'auteur de la proposition de loi a répondu en ces termes :

« De periode van 10 (aanslag)jaar vormt niet het ijkpunt om de meerwaarde te berekenen. De bedoeling van de 10 jaar ligt elders: om occasionele grote aandelenmeerwaarden van 'goede huisvaders' onbelast te laten. Bijvoorbeeld: een aandelenmeerwaarde tot 50.000 euro blijft onbelast zolang het maar één keer om de 10 jaar plaatsvindt. Het is pas indien een dergelijke meerwaarde meermaals wordt geboekt op 10 jaar tijd, dat er belast wordt ».

Compte tenu de cette explication imparfaite et des questions soulevées ci-dessus, il s'impose d'explicitier davantage le régime de dix ans.

5. Selon la proposition, les plus-values réalisées sur actions de PME, telles qu'elles sont définies à l'article 15 du Code des sociétés, ne sont pas rendues imposables. Le Conseil d'État a déjà observé par le passé que pareille différence de traitement doit pouvoir être justifiée au regard du principe d'égalité ⁶.

Invité à donner une justification, l'auteur de la proposition de loi a répondu en ces termes :

« Het doel van deze uitzondering is het bevorderen van de financiering van kleine bedrijven, die zich veel moeilijker kunnen financieren dan grote bedrijven. Zo hangen KMO's veel meer af van bankleningen en geven ze veel minder obligaties uit. Het niet belasten van de meerwaarden van aandelen van kleine bedrijven moet ervoor zorgen dat hun financiering niet in het gedrang komt ».

La Cour constitutionnelle a qualifié la stimulation de l'autofinancement de petites et moyennes entreprises de but légitime pour une telle distinction ⁷. On n'aperçoit cependant pas

⁶ Voir par exemple l'avis C.E. 53.666/3 du 10 juillet 2013 sur des amendements au projet de loi 'portant des dispositions diverses' et des sous-amendements aux amendements au projet de loi 'portant des dispositions diverses', *Doc. parl. Chambre*, n° 53-2891/009, pp. 6 et suivantes.

⁷ Voir notamment C.C. 31 mars 2004, n° 59/2004, B.4.

clairement si la mesure proposée – une exonération de la taxe sur les plus-values sur actions de PME pour les particuliers (qui concerne uniquement les plus-values excédant le montant de 50.000 euros) – constitue un moyen pertinent pour promouvoir le financement de petites entreprises. En effet, la PME ne bénéficie pas très directement de l'avantage fiscal, mais seulement très indirectement par le biais d'une exonération de la taxe en faveur de ses actionnaires.

On n'aperçoit en outre pas clairement à quel moment il faut vérifier s'il s'agit d'actions d'une PME. Faut-il le vérifier lors de l'achat ou lors de la vente des actions par l'intéressé ? Qu'en est-il si la société dont les actions sont détenues perd partiellement ou entièrement son statut de PME au cours des trente ans ? Y a-t-il une incidence sur le calcul du taux applicable ?

6. Interrogé quant à la *ratio legis* de la réduction progressive de la base imposable à raison de 1/30e par an, l'auteur de la proposition de loi a répondu en ces termes :

« Het doel is het bevorderen van investeringen op lange termijn. Hoe langer men wacht alvorens een meerwaarde te boeken, hoe minder die meerwaarde belast wordt. Zo worden speculatieve beleggingen afgeremd ».

7. Le but de l'article 5 de la proposition, qui vise à insérer un paragraphe 2/1 dans l'article 103 du CIR 92, est de permettre la déduction des pertes subies au cours des cinq périodes imposables antérieures à l'occasion d'opérations visées à l'article 90, alinéa 1er, 9°, du CIR 92. On aperçoit mal comment ces pertes doivent être imputées : sont-elles uniquement imputées sur les plus-values imposables ou également sur les plus-values qui ne sont pas imposables parce qu'il s'agit par exemple d'actions de PME ou qu'elles ne dépassent pas le plafond de 50.000 euros ?

8. La proposition ne touche pas aux articles 95 à 96/1 du CIR 92. On ne distingue toutefois pas clairement l'incidence du régime proposé sur ces dispositions. Il paraît évident que l'exonération temporaire résultant des articles 95 et 96 du CIR 92 est également applicable au nouvel article 90, alinéa 1er, 9°, du CIR 92. La question se pose par ailleurs de savoir s'il ne faudrait pas également prévoir une non-imposabilité au sens de l'article 96/1 du CIR 92⁸.

9. À la question de savoir quelle est la différence entre un sous-jacent financier et un sous-jacent physique d'actions ou de produits dérivés, l'auteur a répondu ce qui suit :

« Dit is een onzorgvuldigheid. De onderliggende financiële waarde verwijst naar financiële activa zoals aandelen. De onderliggende materiële waarde verwijst naar bijvoorbeeld grondstoffen (olie, metalen...). Aangezien het hier echter een belasting op de meerwaarde van enkel aandelen betreft, kan het zinsdeel 'met een onderliggende financiële of materiële waarde' geschrapt worden in Art. 2 en 4 ».

⁸ Les plus-values qu'il vise étaient également exclues de l'application de la taxe de spéculation.

10. Il s'impose de réexaminer la proposition de loi en profondeur et de l'adapter à la lumière des observations 2 à 9.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Greet VERBERCKMOES

Jo BAERT